FORMULE MATEMATICE,
material compensatoriu
pentru elevii cu TSI,
Matematică,
Evaluarea Națională

Dana MORAR (profesor matematică)
Anca MAIER (profesor de sprijin)
Angela VEREȘEZAN (profesor de sprijin)

FORMULE MATEMATICE,

material compensatoriu
pentru elevii cu TSI,
Matematică,
Evaluarea Națională

ISBN 978-973-0-43500-9
Cluj-Napoca, 2026

ALGEBRĂ

NUMERE NATURALE

$\mathbb{N}$ **- mulțimea numerelor naturale** $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3 \ldots\}$

Mulțimea numerelor naturale nenule: $\mathbb{N}^* = \{1,2,3,...\}$

Numere <u>consecutive</u>: - *exemplu*: 8; 9, 10;

Numere <u>pare</u>: - ultima cifră este 0; 2; 4; 6 sau 8

Numere <u>impare</u>:- ultima cifră este 1; 3; 5; 7 sau 9

<u>Pătrat perfect</u> a^2: *exemplu:* $0^2 = 0$; $1^2 = 1$; $2^2 = 4$; $3^2 = 9$; $4^2 = 16$; $5^2 = 25$...

<u>Cub perfect</u> a^3 -*exemplu*: $0^3 = 0$; $1^3 = 1$; $2^3 = 8$; $3^3 = 27$; $4^3 = 64$; $5^3 = 125$...

<u>Suma lui Gauss</u> $1+2+3+\ldots+n = \frac{n(n+1)}{2}$

Teorema împărțirii cu rest: $D = Î \cdot C + R$, $R < 1$

Factor comun: $6x+6y = \mathbf{6}(x+y)$, $2-2x = \mathbf{2}(1-x)$

PUTERI

$2^3 = 2 \cdot 2 \cdot 2$

$5^6 = 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5$

$0^n = 0$

$1^n = 1$

$a^0 = 1$

0^0 *-nu este definit*

Reguli de calcul cu puteri:

$a^m \cdot a^p = a^{m+p}$

$a^m : a^p = a^{m-p}$

$(a^m)^p = a^{m \cdot p}$

$(a \cdot b)^m = a^m \cdot b^m$

NUMERE ÎNTREGI

$\mathbb{Z}$ **- mulțimea numerelor întregi**

$\mathbb{Z} = \{\ldots -3, -2, -1, 0, 1, 2, \ldots\}$

Numere pozitive:

12; 3; 546 etc.

Numere negative:

- 23; - 2, - 137 etc.

- opusul lui 35 este -35;

- opusul lui - 49 este 49

Operații cu numere întregi

$+3 + 2 = +5$

$-3 + 4 = +1$

$+5 - 7 = -2$

$-3 - 5 = -8$

$(-3)^2 = 9$

$(-3)^3 = -27$

$5^{-2} = \frac{1}{5^2}$

$(+3) \cdot (+5) = (+15)$

$(-2) \cdot (+3) = (-6)$

$(+4) \cdot (-3) = (-12)$

$(-2) \cdot (-5) = (-10)$

$\left(\frac{2}{3}\right)^2 = \frac{2^2}{3^2}$

DIVIZIBILITATE

Număr <u>prim</u> – număr cu exact doi divizori

exemplu: 2; 3; 5; 7; 11, 17, 19, 23, 29 etc

Număr <u>compus</u>- număr care are mai mult de doi divizori;

exemplu 4; 6; 8; 9; 10…

Divizorii lui 18: $D_{18} = \{1; 2; 3; 6; 9; 18\}$

Multiplii lui 20: $M_{20} = \{0; 20; 40; 60\ldots\}$

Cel mai mare divizor comun

<u>c.m.m.d.c.</u> (6; 15)= 3

Cel mai mic multiplu comun

<u>c.m.m.m.c.</u> [6; 15]=30

exemplu: $a = 2^2 \cdot 3 \cdot 7$

$b = 2^3 \cdot 5 \cdot 7$

<u>*c.m.m.d.c.*</u> $= 2^2 \cdot 7$

<u>*c.m.m.m.c.*</u> $= 2^3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7$

CRITERII DE DIVIZIBILITATE

<u>Ultima cifră</u>

-cu 2: ultima cifră este 0; 2; 4; 6, 8 (*exemplu 2<u>6</u>*)

-cu 5: ultima cifră este 0 sau 5 (*exemplu 23<u>5</u>; 32<u>0</u>*)

-cu 10: ultima cifră este 0 (*exemplu 27<u>0</u>*)

<u>Suma cifrelor</u>

-cu 3: suma cifrelor se divide cu 3 (*exemplu 321)*

-cu 9: suma cifrelor se divide cu 9 (*exemplu 3231*)

<u>Numărul format din ultimele două cifre</u>

-cu 4: numărul format din ultimele două cifre se divide cu 4 (*exemplu 21<u>6</u>*)

-cu 25: ultimele două cifre sunt 00; 25; 50; 75 (*exemplu 17<u>5</u>*)

Intervale

$\{x \in \mathbb{R} / \ 3 \leq x \leq 7\} = [2;\ 7]$ → **interval închis**

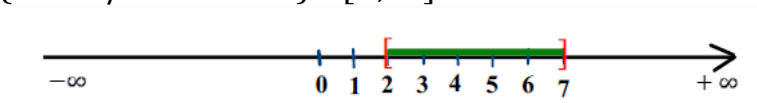

$\{x \in \mathbb{R} / \ -4 < x < 3\} = (-4;\ 3)$→ **interval deschis**

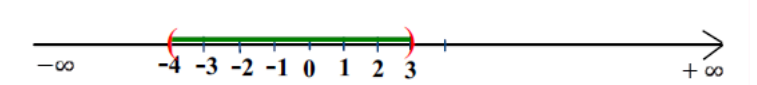

$\{x \in \mathbb{R} / \ x > -2\} = (-2;\ +\infty)$→ **(-2 ... plus infinit)**

$\{x \in \mathbb{R} / \ x \leq 4\} = (-\infty;\ 4]$→**(minus infinit...4)**

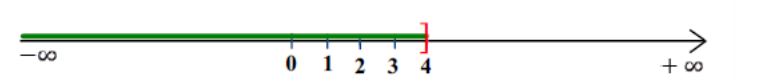

Radicali

$\sqrt{81} = 9\ ; \sqrt{137} \cdot \sqrt{137} = 137$

$\sqrt{6} \cdot \sqrt{3} = \sqrt{6 \cdot 3} = \sqrt{18} \qquad \sqrt{431^2} = 431$

Scoaterea factorilor de sub radical

$\sqrt{45} = \sqrt{9 \cdot 5} = \sqrt{9} \cdot \sqrt{5} = 3\sqrt{5}$

Introducerea factorilor sub radical

$5\sqrt{3} = \sqrt{5^2 \cdot 3} = \sqrt{75}$

Calcul algebric

3x+4x = 7x	2(4n- 3) = 8n – 6
2y-7y = - 5y	(a+b)(c+d) = ac+ad+bc+bd
$-2a^2 - 6a^2 = -8a^2$	$(x^2 - 3)(x-5) = x^3 - 5x^2 - 3x + 15$
b + b = 2b	+(-3+x-y)= -3+x-y
$a \cdot a = a^2$	-(x-y+5) = -x+y-5
$-2x \cdot 5x^3 = -10x^4$	

Trecerea termenilor dintr-un membru în altul la egalități:

- termenii se pot trece dintr-un membru în celălalt cu semn schimbat

x–a+b=c–y+z → x+y–z=c+a–b

Raționalizarea numitorului

$$\frac{2}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}\,2}{\sqrt{3}} = \frac{2\sqrt{3}}{\sqrt{3} \cdot \sqrt{3}} = \frac{2\sqrt{3}}{3}$$

$$\frac{5}{4-\sqrt{3}} = \frac{4+\sqrt{3}\,5}{4-\sqrt{3}} = \frac{5(4-\sqrt{3})}{(4-\sqrt{3})(4+\sqrt{3})} = \frac{20-5\sqrt{3}}{16-3} = \frac{20-5\sqrt{3}}{13}$$

FRACȚII ORDINARE

●***exemple*** $\frac{2}{7}$ **;** ***inversul*** lui $\frac{2}{7}$ este $\frac{7}{2}$**;** ***inversul*** lui 25 este $\frac{1}{25}$

- subunitare: $\frac{a}{b}$ $\boldsymbol{cu\ a < b, b \neq 0}$; *exemple:* $\frac{1}{3}$; $\frac{2}{5}$; $\frac{2}{10}$;

- supraunitare : $\frac{a}{b}$ $\boldsymbol{cu\ a > b, b \neq 0}$; *exemple:* $\frac{3}{2}$; $\frac{7}{3}$; $\frac{12}{9}$

- echiunitare : $\frac{a}{b}$ $\boldsymbol{cu\ a = b}$ *exemple:* $\frac{3}{3}$; $\frac{7}{7}$; $\frac{12}{12}$

-ireductibile (nu se pot simplifica) $\frac{2}{13}$

-reductibile (se pot simplifica) $\frac{6}{18} = \frac{1}{3}$

-echivalente $\frac{2}{3} = \frac{6}{9}$ (2·9= 3·6)

TRANSFORMAREA FRACȚIILOR ZECIMALE

●***exemple:*** 0,5; 1,37; 4, (8); 3,4(7) etc

- finite 0,1=$\frac{1}{10}$

- periodice simple 0,(2)= $\frac{2}{9}$

- periodice mixte 2,13(5)= $\frac{2135-213}{900}$

RAPOARTE, PROPORȚII, PROCENTE

Procente *4% din 400* =$\frac{4}{100}$ · 400= 16

Raportul numerelor 2 și 5 este $\frac{2}{5}$

Proporție- egalitatea a două rapoarte

$\frac{2}{3} = \frac{4}{6}$; 2·6=3·4 (produsul *extremilor*=produsul *mezilor*)

MĂRIMI DIRECT ȘI INVERS PROPORȚIONALE

Numere direct proporționale: (x; y; z) d.p.(2; 3; 5) $\frac{x}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z}{2}$=k

Numere invers proporționale: (x; y; z) i.p.(2; 3; 5)

2·x=3·y=5·z=k

Regula de trei simplă

a) Dacă mărimile sunt direct proporționale

Exemplu: **3 creioane costă 15 lei. Cât cost 5 creioane?**

3 creioane ... 15 lei
5 creioane ....x lei

x = $\frac{5 \cdot 15}{3}$ = *25 lei*

a) Dacă mărimile sunt invers proporționale

Exemplu: 3 robinete pot umple un bazin in 14 ore. În cât timp pot umple bazinul 7 robinete?

3 robinete ... 14 ore
7 robinete ....x ore

x = $\frac{3 \cdot 14}{7}$ = *6 ore*

PROBABILITĂȚI

Probabilitatea unui eveniment = $\frac{nr.cazuri\ favorabile}{nr.cazuri\ posibile}$

MODUL

$|x| = \begin{cases} x \text{ dacă } x \geq 0 \\ -x \text{ dacă } x < 0 \end{cases}$

| 2 | = 2

|-2| = 2

MULȚIMI

Simboluri:

-aparține $\in$ -nu aparține $\notin$ - -oricare $\forall$

-inclusă $\subset$ -include $\supset$ -există $\exists$

-mulțimea vidă $\emptyset$ (nu are niciun element)

-cardinalul unei mulțimi- numărul de elemente ale mulțimii

A={a; b; c} cardA=3

-mulțimi disjuncte- nu au elemente comune

N-mulțimea numerelor naturale

Z- mulțimea numerelor întregi

Q- mulțimea numerelor raționale

R- mulțimea numerelor reale

$N \subset Z \subset Q \subset R$

Operații cu mulțimi

A={1; 4; 9}, B= {7; 9}

Reuniunea $A \cup B=\{1; 4; 7; 9\}$

Intersecția $A \cap B=\{ 9\}$

Diferența A-B={1; 4}

Produsul cartezian AxB={(1; 7); (1; 9); (4; 7); (4; 9); (9;7); (9;9)}

FORMULE DE CALCUL

$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$

$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$

$(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$

$(a + b + c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2ac + 2bc$

$a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$

$a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$

$(a + b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$

$(a - b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3$

Medii

aritmetică $m_a = \frac{a+b}{2}$

geometrică $m_g = \sqrt{a \cdot b}$

armonică $m_h = \frac{2xy}{x+y}$

Inegalitatea mediilor $m_h \leq m_g \leq m_a$

Descompunerea expresiilor în factori

●Prin factor comun:

$x^3 - 2x^2 = x^2(x-2)$

$(a-3)^5 - (a-3)^4 = (a-3)^4(a-3-1)$

● Prin formule:

$x^2 - 49 = (x-7)(x+7)$

$25x^2 - 10x + 1 = (5x-1)^2$

●Prin grupări de termeni:

$3b^3 + 3b^2 + 5b + 5 = 3b^2(b+1) + 5(b+1) = (b+1)(3b^2 + 5)$

$x^2 + 8x + 12 = x^2 + 2x + 6x + 12 = x(x+2) + 6(x+2) = (x+2)(x+6)$

SISTEME DE ECUAȚII

-metoda substituției

Exemplu:

$$\begin{cases} x + y = 5 \\ 2x - y = 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ 2x - (5 - x) = 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ 2x - 5 + x = 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ 3x - 5 = 1 \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ 3x = 1 + 5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ 3x = 6 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - x \\ x = 2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 5 - 2 \\ x = 2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = 3 \\ x = 2 \end{cases}$$

-metoda reducerii

Exemplu:

$$\begin{cases} 3x + 2y = 12 \\ 5x - 2y = 4 \end{cases}$$

- se adună cele două ecuații pentru că se reduce y

$8x = 16,$

$x = 2$

-se înlocuiește x în una din ecuații și se calculează y

$3x + 2y = 12$

$3 \cdot 2 + 2y = 12$

$6 + 2y = 12$

$2y = 12 - 6$

$y = 3$

ECUAȚIA DE GRADUL II

Ecuația de gradul II

$ax^2 + bx + c = 0$
$a \neq 0; a, b, c \in \mathbb{R}$

$\Delta = b^2 - 4ac$
discriminant

$\Delta > 0$

$x_{1,2} \in \mathbb{R}$
$x_1 \neq x_2$

$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}$
sau
$x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$

$\Delta = 0$

$x_{1,2} \in \mathbb{R}$
$x_1 = x_2 = x_0$

$x_0 = \frac{-b}{2a}$

$\Delta < 0$

$x_{1,2} \notin \mathbb{R}$

nu sunt soluții reale

Descompuneri

$\Delta > 0$

$ax^2 + bx + c =$

$= a(x - x_1)(x - x_2)$

$\Delta = 0$

$ax^2 + bx + c =$

$= a(x - x_0)^2$

$\Delta < 0$

nu se realizează descompuneri în $\mathbb{R}$

FUNCȚII

f:A→B A- *domeniul de definiție*
B- *codomeniul valorilor*

f:R→R f(x)=ax+b
f(x) = 2x + 1
f(1) = 2· 1 + 1=3 A(1; 3)
f(2) = 2· 2 + 1=5 B(2; 5)

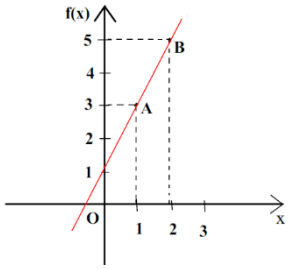

Graficul funcției

●***Calcularea coordonatelor punctelor de intersecție a graficului cu :***
- cu axa Oy→ se calculează f(0); f(0)= 1⇒ **A(0; 1)**
- cu axa Ox→ se calculează ecuația f(2)= 0;

2x+1=0 ⇒ 2x= -1; x= $-\frac{1}{2}$ ⇒**B(**$-\frac{1}{2}$**; 0)**

Dacă punctul P(u,v) se află pe graficul functiei f, atunci f(u)=v.

●***Calcularea coordonatelor punctelor de intersecție a graficelor a două funcții f și g*** → **se rezolvă ecuația f(x) = f(g)**

● ***Determinarea functiei de gradul I cunoscând două puncte ale graficului:***
exemplu: dacă graficul trece prin punctele M(2;8) si N(3;11).

f(x)=ax+b ⇒ f(2)=8, f(3)=11 ⇒ se rezolvă sistemul de ecuații

$\begin{cases} 2a + b = 8 \\ 3a + b = 11 \end{cases}$ (-)

a=3, b=2 ⇒f(x)=3x+2

UNITĂȚI DE MĂSURĂ

Lungime

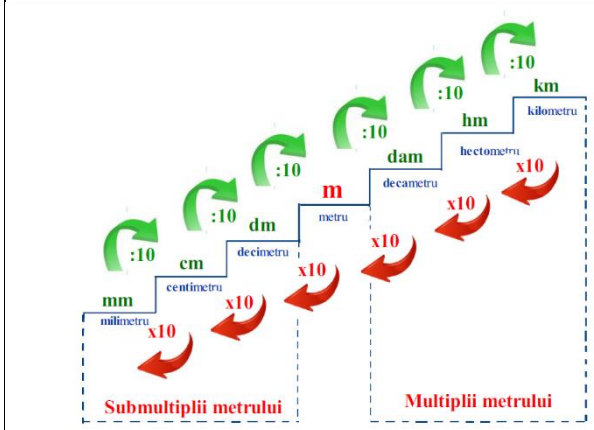

Arie

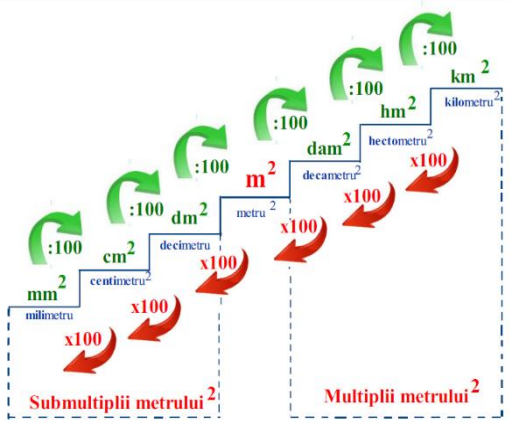

1 ar= 1 dam^2=100m^2
1ha= 1hm^2=100 ari= 10 000 m^2

Volum

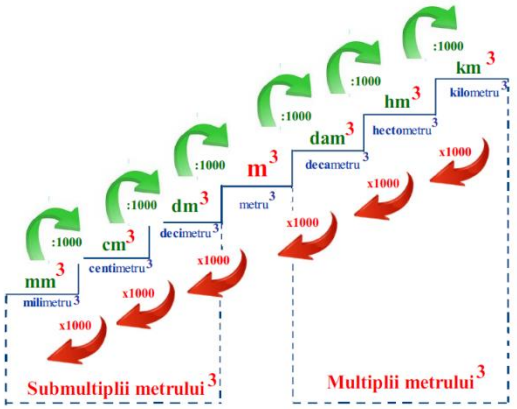

Capacitate

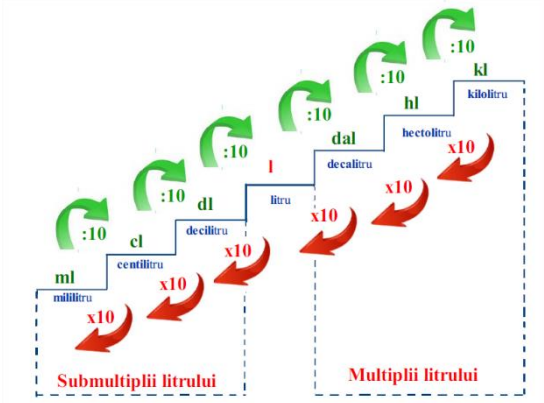

**1l= 1dm^3*

Masă

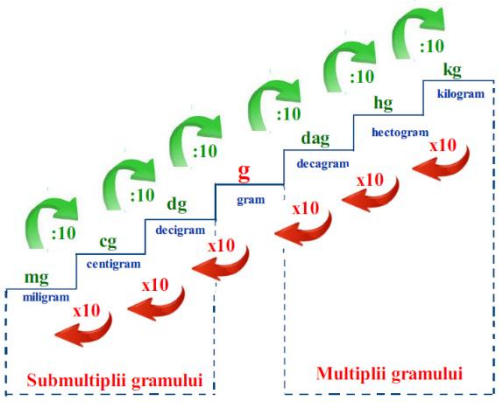

1 t= 1000 kg ** t (tonă)*
1q= 100 kg ** q (quintal)*

Timp

1 oră = 60 minute

1 minut = 60 secunde

1 deceniu – 10 ani

1 secol = 100 ani

1 mileniu = 1000 ani

¼ ore = 15 minute

½ ore = 30 minute

GEOMETRIE

PUNCTE ȘI DREPTE

-**puncte coliniare** (situate pe o dreaptă)

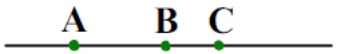

-**drepte concurente** (se intersectează)

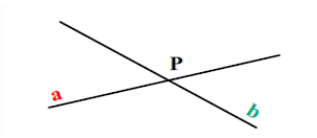

a∩b={P}

P-punct de concurență

-**segmente congruente**(lungimi egale) AB ≡ CD

-**drepte perpendiculare**(formează un unghi drept) a⊥b

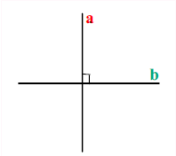

-**drepte paralele** a∥b (nu se intersectează, sunt în același plan)

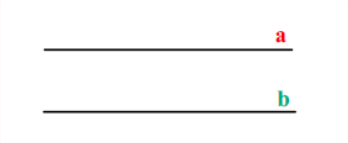

AXIOMA LUI EUCLID

Printr-un punct exterior unei drepte se poate duce **o singură paralelă** la o dreaptă dată.

UNGHIURI

-**congruente** (măsuri egale)

-**adiacente**(au același vârf, o latură comună și interioarele nu au puncte comune)

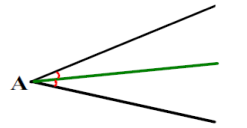

-**opuse la vârf** (același vârf, dar laturile sunt în prelungirea laturilor celuilalt)

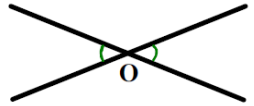

Două unghiuri opuse la vârf sunt congruente

-**complementare** $\measuredangle A+\measuredangle B=90^0$

-**suplementare** $\measuredangle A+\measuredangle B=180^0$

-**unghi nul** $\measuredangle A=0$

-**unghi alungit** $\measuredangle A=180^0$

-**unghi ascuțit** $\measuredangle A<90^0$

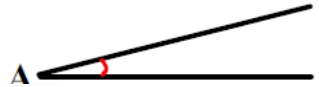

-**unghi drept** $\measuredangle A=90^0$

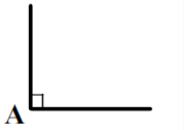

-**unghi obtuz** $90^0<\measuredangle A<180^0$

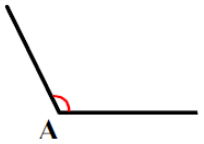

Unghiuri în jurul unui punct

-suma unghiurilor în jurul unui punct este de 360^0

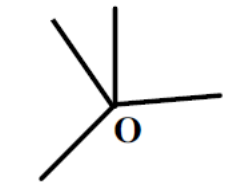

Unghiuri formate de două drepte cu o secantă

- alterne interne 1 și 7; 2 și 8
- alterne externe 3 și 5; 4 și 6
- corespondente 1 și 5; 2 și 6; 3 și 7; 4 și 8

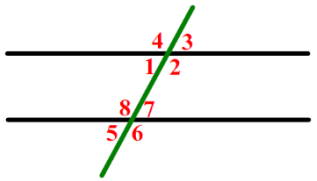

Dacă dreptele sunt paralele, perechile de unghiuri sunt congruente.

FIGURI GEOMETRICE

Triunghi

Clasificare

● după laturi

1. oarecare -are laturi de lungimi diferite

2. isoscel -are două laturi congruente

3. echilateral -are toate laturile congruente

● după unghiuri

1. ascuțitunghic - are toate unghiurile ascuțite

2. dreptunghic - are un unghi drept; laturile se numesc catete și ipotenuză

3. obtuzunghic - are un unghi obtuz

Patrulaterul-poligonul cu 4 laturi

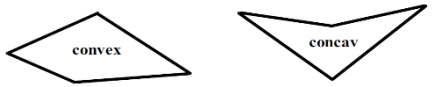

Paralelogramul
-patrulaterul cu laturile opuse paralele

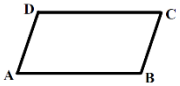

Proprietăţile paralelogramului:
- laturile opuse sunt congruente;
- unghiurile opuse sunt congruente;
- unghiurile alăturate sunt suplementare;
= diagonalele au acelaşi mijloc;

Dreptunghiul
-paralelogramul cu un unghi drept

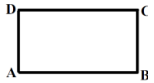

Rombul
- paralelogramul cu toate laturile congruente

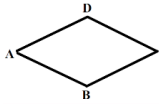

Pătratul
-paralelogramul care este romb si dreptunghi

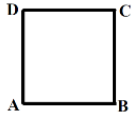

Trapezul
-patrulaterul cu 2 laturi paralele si 2 neparalele

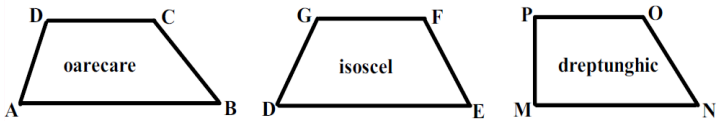

LINII IMPORTANTE ÎN TRIUNGHI

Bisectoarea
-împarte unghiul în două unghiuri congruente
Punctul de intersecție a bisectoarelor este centrul cercului înscris(I)

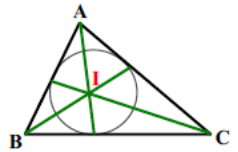

Mediatoarea-perpendiculara pe mijlocul segmentului
Punctul de intersecție a mediatoarelor este centrul cercului circumscris(O)

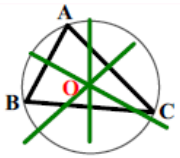

Înălțimea
– perpendiculara din vărful triunghiului pe latura opusă
Punctul de intersecție a înălțimilor este ortocentru.

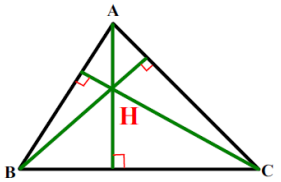

Mediana-segmentul care unește vărful triunghiului cu mijlocul laturii opuse
Punctul de intersecție a medianelor este centru de greutate(G)

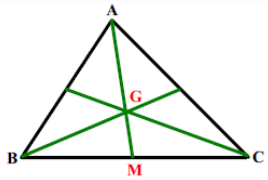

GM= $\frac{1}{3}$ AM; AG= $\frac{2}{3}$ AM

ARII ŞI ALTE FORMULE

Triunghi

$A_\Delta = \frac{b \cdot h}{2}$; $A_\Delta = \frac{a b \sin C}{2}$;

$A_\Delta = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$,

unde p este semiperimetrul p = $\frac{a+b+C}{2}$

(formula lui Heron)

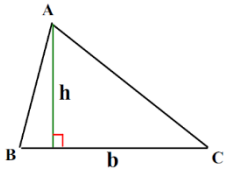

Triunghi dreptunghic

h = $\frac{c_1 \cdot c_2}{ip}$; $A_{\Delta dr.} = \frac{c_1 \cdot c_2}{2}$

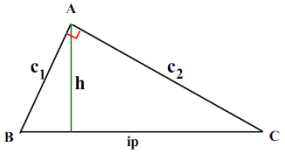

Linia mijlocie

- unește mijloacele a două laturi; EF= $\frac{BC}{2}$

este paralelă cu a treia latură și

este jumătate din aceasta.

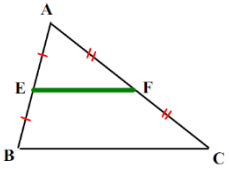

Paralelogram

P= 2L+2l

A= b·h

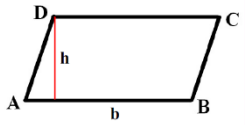

Dreptunghiul

P= 2L+2l

A= L·l

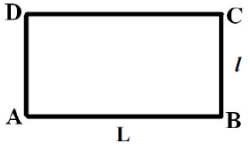

Romb

P= 4l

A= $\frac{D \cdot d}{2}$

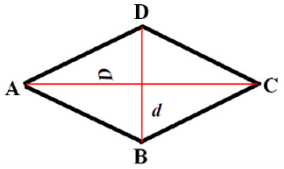

Trapez

A= $\frac{(B+b) \cdot h}{2}$ sau **A= $l_m \cdot h$**

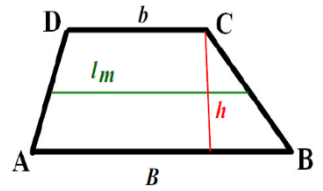

Lina mijlocie în trapez

-unește mijloacele laturilor neparalele;

- este paralelă cu bazele și

este egală cu media lor aritmetică

$l_m = \frac{B+b}{2}$

Cercul

Lungime(circumferința) **L = 2 πR**

A=πR²

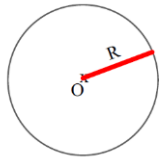

POLIGOANE REGULATE

Triunghi echilateral

$h_{\Delta ech} = \frac{l\sqrt{3}}{2}$

$P_{\Delta ech} = 3 \cdot l$

$A_{\Delta ech} = \frac{l^2\sqrt{3}}{4}$

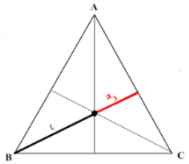

$a_3 = \frac{1}{3} \cdot h_{\Delta ech}; R = 2a_3$

a_3 = apotema Δ ech

R = raza cercului circumscris

Pătrat

$a_4 = \frac{l}{2}$

$d_P = l\sqrt{2}$

$R = \frac{d_P}{2}$

$P_p = 4 \cdot l$

$A_p = l^2$

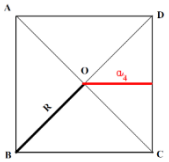

Hexagon

$a_6 = h_{\Delta ech}$

$R = l$

$P_{hexa} = 6 \cdot l$

$A_{he \times a} = 6 \cdot A_{\Delta ech}$

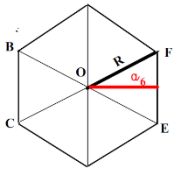

TEOREME IMPORTANTE

Cazurile de congruență

L.U.L.(latură, unghi, latură)

U.L.U.(unghi, latură, unghi)

L.L.L.(latură, latură, latură)

Suma unghiurilor unui triunghi este de 180^0 $\measuredangle A+\measuredangle B+\measuredangle C=180^0$

Suma unghiurilor unui patrulater este de 360^0 $\measuredangle A+\measuredangle B+\measuredangle C+\measuredangle D=360^0$

Într-un triunghi isoscel unghiurile de la bază sunt **congruente**.

Într-un **triunghi dreptunghic** mediana corespunzătoare ipotenuzei este jumătate din lungimea acesteia.

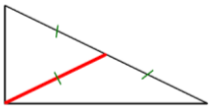

Într-un **triunghi dreptunghic** cateta care se opune unui unghi de 30^0 este jumătate din lungimea ipotenuzei.

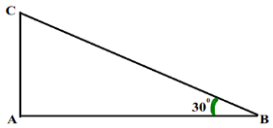

Teorema lui Thales

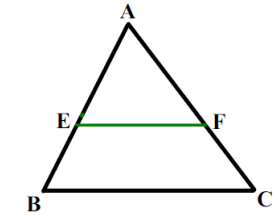

în ΔABC: EF‖ BC → $\frac{AE}{EB}=\frac{AF}{FC}$

Teorema fundamentală a asemănării

Dacă EF‖ BC atunci $\Delta AEF \sim \Delta ABC$, adică $\frac{AE}{AB}=\frac{EF}{BC}=\frac{AF}{AC}$

CAZURILE DE ASEMĂNARE ALE TRIUNGHIURILOR

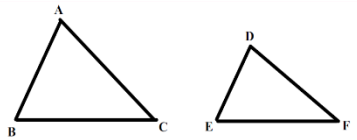

1.$\measuredangle A=\measuredangle D$ și $\measuredangle B=\measuredangle E$

2. $A=\measuredangle D$ și $\frac{AB}{DE}=\frac{AC}{DF}$

3. $\frac{AB}{DE}=\frac{AC}{DF}=\frac{BC}{EF}$

Teorema bisectoarei

Dacă AD- bisectoare, atunci $\frac{BD}{DC}=\frac{AB}{AC}$

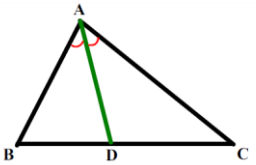

<u>Într-un triunghi dreptunghic(AD⊥BC)</u>

Teorema înălțimii

$AD^2 = BD \cdot DC$

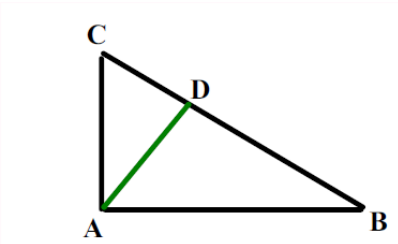

Teorema catetei

$AB^2=BD\cdot BC$

Teorema lui Pitagora

$BC^2 = AB^2+AC^2$

Unghi la centru

$\measuredangle AOB= \overset{\frown}{AB}$

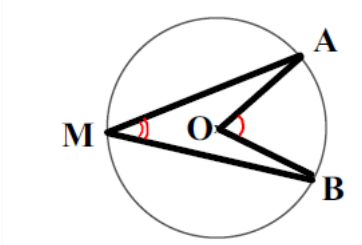

Unghi înscris în cerc

$\measuredangle AMB=\frac{\overset{\frown}{AB}}{2}$

NOȚIUNI DE TRIGONOMETRIE

sinus, cosinus, tangentă, cotangentă

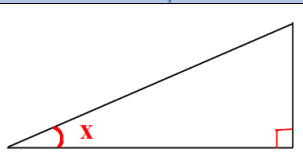

$$\sin X = \frac{\text{cateta opusă}}{\text{ipotenuză}} \qquad \cos X = \frac{\text{cateta alăturată}}{\text{ipotenuză}}$$

$$tg\ X = \frac{\text{cateta opusă}}{\text{cateta alăturată}} \qquad ctgX = \frac{\text{cateta alăturată}}{\text{cateta opusă}}$$

Tabel valori notabile

Unghi	*sin*	*cos*	*tg*	*ctg*
30°	$\frac{1}{2}$ ↓	$\frac{\sqrt{3}}{2}$ ↑	$\frac{1}{\sqrt{3}}$ ↓	$\sqrt{3}$ ↑
45°	$\frac{\sqrt{2}}{2}$ ↓	$\frac{\sqrt{2}}{2}$ ↑	1 ↓	1 ↑
60°	$\frac{\sqrt{3}}{2}$ ↓	$\frac{1}{2}$ ↑	$\sqrt{3}$ ↓	$\frac{1}{\sqrt{3}}$ ↑

Calculul distanțelor în spațiu (cu ajutorul volumelor)→volumul corpurilor se conservă

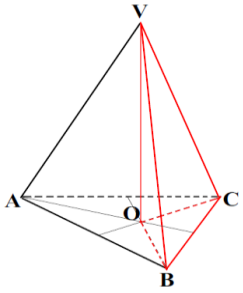

Cl: a) d(A; (VBC))= ?
b)d(O: (VBC))=?
Dem:
a)Scriem volumul în două moduri
$V_{VABC} = V_{AVBC}$

$$\frac{VO \cdot A_{\Delta ABC}}{3} = \frac{d(A;(VBC)) \cdot A_{\Delta VBC}}{3}$$

b) Scriem volumul piramidei VOBC în două moduri:

$$V_{VOBC} = \frac{V_{VABC}}{3} = \frac{d(O:(VBC)) \cdot A_{\Delta VBC}}{3}$$

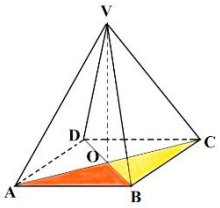

Cl: a) d(A:(VBC))
b)d(O;(VBC))
Dem.:
a)*Scriem volumul V_{VABC} în două moduri:*

$$V_{VABC} = \frac{V_{VABCD}}{2} = \frac{d(A:(VBC) \cdot A_{\Delta VBC}}{3}$$

b) *Scriem volumul V_{VoBC}în două moduri:*

$$V_{VOBC} = \frac{V_{VABCD}}{4} = \frac{d(O:(VBC)) \cdot A_{\Delta VBC}}{3}$$

GEOMETRIE ÎN SPAȚIU

POLIEDRE

Prisma

- ● *prisma triunghiulară*
- ● *prisma patrulateră*

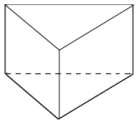

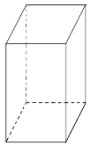

$V = A_B \cdot h$

A_l = suma ariilor fețelor laterale

$A_l = P_B \cdot h$

Aria totală $A_t = A_l + 2A_B$

Diagonala paralelipipedului

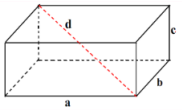

$\mathbf{d = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$

Diagonala cubului $\mathbf{d = l\sqrt{3}}$

muchii= 12l

$A_{fețe} = l^2$

$A_l = 4l^2$

$A_t = 6l^2$

$V = l^3$

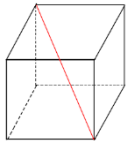

Piramida

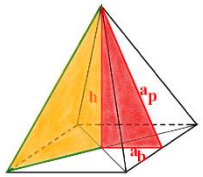

$V = \frac{A_B \cdot h}{3}$

$A_l = \frac{P_B \cdot ap}{2}$

$A_t = A_l + A_B$

apotemă- înălțimea unei fețe laterale

$$a_p^2 = h^2 + a_b^2$$

Trunchiul de piramidă

$V = \frac{h}{3}(A_B + A_b + \sqrt{A_B \cdot A_b})$

$A_l = \frac{(P_B + P_b) \cdot a_{tr}}{2}$

$A_t = A_l + A_B + A_b$

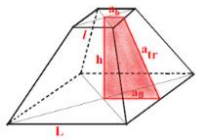

$$a_{tr}^2 = h^2 + (a_B - a_b)^2$$

CORPURI ROTUNDE

Cilindrul

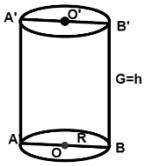

$A_l = 2\pi RG$

$A_t = A_L + 2A_B$

$V = \pi R^2 h$

Conul

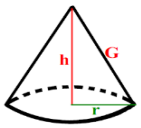

$A_l = \pi RG$

$A_t = A_l + A_B$

$V = \frac{\pi R^2 \cdot h}{3}$

$G^2 = h^2 + R^2$

unghiul sectorului desfășurării

$u^0 = \frac{360^0 R}{G}$

Trunchiul de con

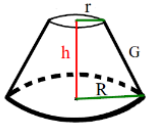

$A_L = \pi G\,(R+r)$

$A_T = A_L + A_B + A_b$

$V = \frac{\pi h}{3}(R^2 + r^2 + Rr)$

$G^2 = h^2 + (R-r)^2$

Sfera

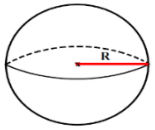

$A = 4\pi R^2$

$V = \frac{4\pi R^3}{3}$